

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

III. De Privilegii Usu & Interpretatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

quam favori publico à privatis nequeat renuntiari, c. Si diligenti cit. & l. Jus publicum 38. ff. de Pactis; atque idcirco clericum etiam consentientem punire nequeat potestas Secularis, eumque percussus incurrat excommunicationem, can. Si quis suadente, 17. q. 4. Laiman Lib. 1. Tract. 5. p. 2. cap. 5. n. 5. singulari autem, tanquam favori privato, regulariter renuntiare cuilibet sit permillum, c. Si de terra 6. hinc Rubr. Panormit. n. 7. Suarez cap. 6. n. 1. & Haunoldus n. 168. Regulariter, inquam; quia, si privilegii etiam privati renuntiatio cederet in præjudicium alterius, sicut v.g. renuntiatio privilegii exemptionis, particulari Ecclesie vel Monasterio concessi, aut S. C. Velleiani, Summo Pontifici aut marito præjudicat, ei renuntiari à privilegiato. v.g. Monasterio aut muliere sine illorum consensu non potest, cit. Suarez n. 4. & Haunoldus n. 168.

ARTICULUS III.

De Privilegii Usu & Interpretatione.

SUMMARIUM.

25. Privilegiò sua persona concessò uti quis non tenetur:
26. Nisi aliquando per accidens.
27. Restriçtò ad certum tempus aut locum in eo duntaxat:
28. Absolutò etiam extra concedentis territorium uti potest:
29. Nisi superioris loci licentiam specialiter exigat,
30. Vel usum ad certum locum restringat causa concessionis.
31. Privilegiò quis uti potest adversus alium similè:

32. Imò etiam contrariò, sed non fortiori privilegiò munitum.
33. Privilegia nec juri nec homini derogantia latè:
34. Strictè interpretanda sunt, quibus questio terij,
35. Aut communi juri derogatur:
36. Nisi publica utilitati intuitu, vel Motu proprio concessa,
37. Vel inserta sint Corpori Juris communi.
38. Extensionem non admittunt privilegia odiosa,
39. Sed favorabilia: non tamen ad personas & casus virtualiter non comprehensos.

Convenit inter DD. primò, ad usum privilegii, suæ personæ concessi, per se neminem obligari, arg. c. Si de terra 6. Quod enim ob gratiam alicui, conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum, Regula est 61. in 6. Sua, inquam, persona, & Per se. Prius; quia toti alicui communitati vel statui concessio, ut sunt privilegia Fori Canonis &c. singuli, quamdiu ejus membra esse perseverant, nequeunt renuntiare, c. Si diligenti 12. de Foro compet. & l. Jus publicum 38. ff. de Pactis. Posterius; quia per accidens obligari quis potest ad usum privilegii, sibi specialiter indultis; sic enim habens privilegium audiendi Missam tempore Interdicti Ecclesiastici, eam audire die Festo tenetur: non quidem vi privilegii; quia hoc tantum removet Interdictum: sed vi præcepti Ecclesiastici, omnes non impeditos, ac proinde non interdictos ad eam obligantis, Suarez Lib. 8. de LL. cap. 23. n. 9. & Palao tract. 3. dist. 4. p. 7. n. 3.

Convenit inter eosdem secundò, ut sum privilegii pro certo loco vel tempore concessi, extra ea illicitum: concessi autem o-

tem omnino absolute & sine ulla limitatione semper & ubique, saltem in territorio concedentis, licitum; cum Regula sit, *Contra eum, qui legem.* (& privilegium; cum hoc lex privata sit) *dicere potuit apertius, interpretationem facientiam, quæ est 55, in 6. cit. Suarez cap. 26, num. 1.*

28. Dubium autem primò & dissenso quædam inter eos est, an ejus usus licitus sit extra territorium. Cujus resolutio faciendâ est auxiliò distinctionis inter actus, ad quos ipsum aut etiam dispensatio datur; Primò enim, si privilegium indultum sit ad actum, Jure speciali prohibitum in solo territorio concedentis, v.g. ab Episcopo ad comestionem carniùm, in sola ipsius diocesi interdictam, ejusmodi actum in alieno territorio licite exerceri, constat; cum enim statutis, sive legibus propriis suæ patriæ extra hæc existens non adstringatur, *c. fin. de Constit. in 6.* extra hanc actum illum exercere potuit etiam privilegio seclusò.

29. Secundò, si concessum sit ad actum, secundum se quidem nulli Juri repugnantem, sed tamen ad valorem vel licitum & honestum usum, Principis, Episcopi, vel parochi loci &c. facultatem exigentem, ut est privilegium concionandi, celebrandi Missas, excipiendi confessiones, populo publicè benedicendi, sine istorum licentia exerceri extra concedentis territorium non potest, hoc ipsò; quòd concedentis jurisdictio extra suum, ac proinde ad hujusmodi territorium non extendatur, *c. fin. cit.*

Tertiò, si datum sit ad actum prohibitum Jure communi, v.g. privilegium ab Episcopo subditorum alicui ex speciali causa, ipsius personam concernente, concessum ad comedendas carnes in Quadragesima, ad recitationem Officii B. Virginis pro horis Canonis, ad legendos li-

bros prohibitos, probabiliùs eò uti licet extra territorium Episcopi concedentis; nisi id ex speciali ratione ad concedentis territorium sit restrictum. Ratio est; quia talis Juris communis obligatio eadem est in territorio proprio Episcopi dispensantis & alieno. Unde ab ea vigore privilegii, etiam à proprio Episcopo concessi, liberatus, eò uti poterit ubique; cum enim Episcopus privilegium, Juri communi derogans, non nisi ex delegatione Apostolica, saltem tacitâ concedat, sicut ab ista, sic etiam ab Episcopo ejusmodi privilegium nactus, eò uti potest ubique, *cit. Palao p. 6. n. 6. Haunold. n. 82. Firrhing ad hanc Rubr. n. 182.* & ante eos laudatus Suarez *cap. 26. n. 15.* suam hanc doctrinam firmans praxi sive usu, hujusmodi privilegia & dispensationes sic interpretante.

Neque cum hoc pugnat; quòd Episcopus jurisditionem suam extra proprium territorium non valeat exercere, *c. fin. de Constit. in 6.* quia hoc verum duntaxat est de jurisditione Contentiosa, quæ cum strepitu, figura, & solennitate judicii exercetur. Non de Voluntariâ; cum enim ista sine strepitu & circa personam jurisditioni subjectam exerceatur, per privilegii huic indulti usum alienum territorium istiusque proprii Prælati jurisdictio violari non censetur, per traditâ *à cit. Suarez cap. 23. n. 11. Palao p. 6. n. 4.* & dicta supra *Lib. 2. Tit. 2. à n. 24.* Aliud esset, si privilegium vel dispensatio pro tota diocesi vel uno alteròve loco concessa esset, propter specialem causam vel necessitatem talem locum concernentem; tali enim privilegio vel dispensatione dicecesanus extra suam diocesim vel locum uti non valeret; cum in isto privilegii seu dispensationis, sicut ratio, sic etiam gratia cesset ex mente concedentis, eam ultra quàm suadet ratio, non concedentis

cedentis, ut rectè advertit *cit.* Suarez *n.* 14.

Quartò demum, si privilegium concessum sit ad actus, extra concedentis territorium prohibitos Jure speciali, privilegiò uti per se etiam poterit in territorio alienò; quia peregrini statutis seu legibus particularibus locorum, per quæ transeunt, verius non adstringuntur, juxta dicta *Lib. 1. Tit. 2. n.* 113. *Per se*, inquam; quia per accidens peregrini, sicut ad scandalum, perturbationem Reipublicæ, aliæque incommoda sæpe ejusmodi locorum leges particulares, juxta ibidem *n.* 114. dicta, sic ad eadem vitanda sæpe abstinere debent ab usu privilegii, contrarii ejusmodi Juri speciali.

31. Dubium secundò est de usu privilegii *vg.* immunitatis à solvendis decimis, vel ne propter debitum civile quis valeat incarcerari contra alium pariter privilegiatum. Non quidem privilegiò simili, ne *vg.* etiam ipse decimas solvat, aut propter tale debitum incarceretur; cum enim hujusmodi privilegia inter se non pugnent, unius usus ab altero non impeditur. Sed contrariò *vg.* exigendi decimas à quocunque parochiano, aut debitorem quemcunque incarcerandi. Contra quem privilegio immunitatis à solvendis decimis aut ab incarceratione locum non esse, suadet Brocardicum illud *Privilegiatus non utitur privilegio suo contra pariter privilegiatum, arg. l. Affiduis 12. §. 1. V. Duobus, C. Qui pot. in pign. hab.* Verùm tali casu spectandum est, cujus privilegium sit speciale; cum enim species deroget generi, *Reg. 34. in 6.* privilegiatus in specie, sicut est, qui à decimis ex prædiis suis solvendis, aut ab incarceratione propter debitum Civile immunitatem est assecutus, præferendus erit; ut privilegiò suo uti valeat adversus eum, qui in genere tantum, ut est, qui de-

32. cimæ percipiendi aut debitores incarcerationi privilegium habet, ut cum Covarruvia *in Reg. Possessor. p. 2. §. 2. n. 4.* docent *cit.* Suarez *cap. 23. n. 5.* & Haunold. *n.* 186. Casu autem, quò æquè generale aut speciale est utrumque, prævalebit fortius, scilicet antiquius, vel, quod concessum est à potestate superiori, secundum eosdem DD. *n.* 7. & 187. sic enim, si unus Ordo Religiosus gaudeat privilegiò, alterius ædificationem prope sua Monasteria intra certas cannas prohibendi: alteri contra ædificatio intra tales cannas permittatur, antiquius, vel à Papa concessum prævalebit ei, quò recentius, aut ab Episcopo est impetratum, Rodriguez *Tom. 1. Regul. q. 9. art. 11.* Unde in relato axiomate subaudiendum est, *Contra privilegiatum privilegio fortiori*, ut est speciale, antiquius, vel concessum à potestate superiori, Haunold. *cit. n.* 187. & Palao *cit. disp. 4. p. 9. n. 2.*

33. Dubium tertio est de privilegii interpretatione. Non quidem, si de concedentis mente ex ipso ejus tenore, fine, materia vel circumstantiis constet; cum enim interpretatio ad concedentis mentem investigandam adhibeatur, ubi hæc explorata, supervacanea omnis interpretatio est. Casu autem, quò ejus mens & intentio anceps, à DD. ferè approbata est distinctio inter privilegia; quantumvis enim ea, quibus præter, sive ultra Jus commune aliquid, in nullius præjudicium cedens, indulgetur, tanquam mera beneficia & favores Principis, amplianda sint, *Reg. Oria 15. in 6.* & interpretationem latissimam admittant, *c. Quia circa 21. hinc Rubr. c. Olim 16. de Verb. signif. §. 1. Beneficium 3. ff. de Constitut. Princip.* strictam tamen exigunt Imprimis privilegia, cedentia in notabile præjudicium tertii, & auferentia vel diminuentia jus ei quæsitum, Panormit. *in c. Certificari 9. de Sepult.*

34.

de Sepult. n. 9. cit. Suarez cap. 27. n. 9. & Palao p. 10. n. 8. Ratio est; quia Papa & alius Princeps, concedendó uni beneficium, alteri jus suum auferre velle, si non exprimat, non præsumitur, arg. c. Licet 12. de Offic. Ordin. c. Ex tuarum 5. de Auth. & Usu Pall. & l. Nec avus 4. C. de Emancipat. lib.

35. Deinde, strictam interpretationem regulariter exposcunt privilegia derogantia Juri communi, uti & consuetudini secundum & præter istud introductæ, Panormit. in c. Quia circa cit. n. 3. Sylvester V. Privilegium q. 3. cit. Suarez cap. 27. n. 5. & Palao p. 10. n. 2. qui id colligunt ex c. Porro 7. c. Sanè 9. hæc Rubr. & c. Cùm dilectus 8. de Consuet. Ratio perspicua est; quia Jus commune (& ejusmodi consuetudo) eò ipsò; quod ob bonum & utilitatem publicam introductum sit, can. Erit autem lex 2. dist. 4. favore: & contra odiosum ac restringendum est, quod ei derogat & adversatur, arg. Reg. Odia cit. Unde privilegium, tribuens jus percipiendi decimas ex prædiis parochiæ alienæ strictè interpretandum est, c. Statuto 2. de Decimis in 6. Zæsius ad Rubr. de Decimis n. 56.

36. Sed hoc, ut insinuavi, Regulare, non Perpetuum est; quia, Juri communis derogatione non obstante, latè interpretanda sunt Imprimis pleraque privilegia Ecclesiæ, Clericalis & Religiosi Status; eùm Summa ratio sit, quæ facit pro Religione, ut dicitur, l. Sunt persona 43. ff. de Relig. & sumpt. fun. Suarez cap. 27. n. 7. Palao p. 10. n. 5. & Haunold. n. 201. Dein, quæ motu proprio & ex certa scientia conceduntur, arg. c. Si motu 23. de Prab. & dignit. in 6. quia sic concessa sunt singularis favor & beneficium Principis; ac proinde ob ejus honorem accipiunt latam interpretationem, cit. Suarez n. 8. & Sanchez Lib. 8. de Matrim.

disp. 1. n. 5. Demum, inserta Corpori Juris communis: ut sunt multa privilegia, in perpetuum concessa Ecclesiis, Clericis ac Religiosis; talia enim propriè contra Jus commune esse non censentur; cùm, eò ipsò, quòd istius Corpore claudantur, pars Juris communis, & istius instar favorabilia sint, Suarez n. cit.

37. Dubium quartò est, an privilegium patiatur extensionem. Negativam Regulæ instar aliqui tradunt, & suadet tritum, Privilegium tantum valet, quantum sonat. Quod, sicut de odio omnino certum est, sic de favorabili privilegio dubium reddit decisio Bonifacii VIII. privilegium celebrandi, audiendi Missam tempore Interdicti Ecclesiastici alicui concessum, ad ejus famulos & domesticos extendi, pronuntiantis, c. Liceat 11. §. Cùm conceditur in 6. Quò modò privilegium Nobilitatis à patre & marito ad filios & uxorem porrigi, liquet ex l. Famina 8. ff. de Senatoribus & l. 1. C. de Dignit. Panormit. in c. Licet 4. de Censibus, n. 3. & Sylvester V. Privilegium, n. 5. Sed ll. cit. Regula de privilegio etiam favorabili, quantumvis latè interpretationis patiens sit, ad personas tamen & casus, ejus tenore saltem virtualiter non comprehensos, non extendi, firmatur potius quàm convellatur; cùm, ut nobilitatis & alia quædam privilegia à patre vel marito ad filios aut uxorem extenderentur, opus fuerit speciali Juri dispositione. Unde, extra casus, Jure specialiter expressos, ejusmodi extensioni locum non esse, legitimè infertur, per tradita ab Everardo Legal. arg. Loco à Speciali n. 1. Baldo in c. Inter ceteras 4. de Rescript. n. 9. Bercio in c. 1. de Probat. n. 20. & Suarez cap. 28. n. 11.

Neque aliud persuadet c. Licet cit. decisio; quia, ut præmittam; quòd etiam eà specialis dispositio haberi videatur, pri-

U u

tur, pri-

cur, privilegiò celebrandi & audiendi Missam virtualiter concessa censentur ea, quæ consueta & commoda Missæ celebratio & auditio requirit; ac proinde, ut Sacerdoti ad aram minister & domino famuli seu consueta familia assistat. Ob quam etiam causam privilegiò horas Canonicas paulò post meridiem recitandi alicui concessò socius, cum eo horas recitans, uti potest; quòd tales personæ privilegiò virtualiter censeantur comprehensæ. Simili modò privilegia, indulta Religiosis, filiis, fratribus, etiam monialibus, filiabus & sororibus communia sunt, si personæ illæ eorum sint capaces, easve excludi non appareat aliunde, Rodriguez Tom. 1. Regul. q. 13. art. 22. Suarez cit. Lib. 8. cap. 10. n. 7. Bonacina disp. 1. q. 3. p. 7. §. 2. n. 2. & Palao p. 12. à n. 1.

ARTICULUS IV.

De Privilegiorum Ammissione.

SUMMARIUM.

40. Privilegium amittitur I. Re, cui inhaeret, pereunte:
41. Quà translata etiam ipsum transfertur.
42. II. Lapsu temporis concessionis.
43. III. Cessante causâ finali:
44. Quò modò privilegium merè gratiosum,
45. Sed derogans, Stratum successuum habens, amittitur:
46. Si causa illa, non merè negativè, sed contrariè cesset.
47. IV. Liberè & acceptatà renuntiatione privilegiati.
48. V. Non usu, cum utendū esset facultas:
49. Quò privilegia, alios gravantia, diversimodè tolluntur.

50. VI. Usu contrariò:
51. Quò privilegia negativæ, alios gravantia,
52. Etiam, quæ stratum successuum habent,
53. Per viam Prescriptionis quadraginta, &
54. Per modum tacite renuntiationis triginta annorum spatio amittuntur.
55. VII. Privilegij Abusu:
56. Quò id aliquando per sententiam iudicis,
57. Aliquando ipsò Jure amittitur.
58. VIII. Revocatione:
59. Quà privilegia gratiosa subditis concessa:
60. Non conventionalia & absolutè donata amittuntur.
61. Revocantur privilegia à concedente istiusque successore.

Privilegia legitime obtenta amitti aut interire diversimodè solent. Primò quidem pereunte, vel destructo ipsorum subiecto, cui inhaerent, Reg. In omnibus 68. ff. & Reg. Privilegium 7. in 6. sic enim Personale morte personæ: Reale verò re v.g. Religione, collegio, dignitate, officio, cui concessum est, extinctis, vel omnino superpressis perit, arg. Reg. Accessorium 42. in 6. Glossa in Reg. Privilegium cit. V. Personale & Innocentius in c. Cum ex iuncto 2. de N. vi oper. nunt. Ea tamen, quæ adificiis v.g. civitati, castro, Ecclesiæ indulta sunt ratione sitûs seu loci; illis incendiò, vastatione jam destructis, inhaerent fundo, quamdiu spes est reedificationis, l. Cum loca 36. ff. de Relig. & sumpt. fun. & can. Pastoralia 7. q. 1. Si verò tali rei concessa sint non ratione sitûs, sed alterius tituli transferibilis v.g. Ecclesiæ ratione Parochiæ, Confraternitatis, Reli-